

Щасливої дороги в країну знань!

ПЕДАГОГ

Щирікарпаття

Газета заснована 30 вересня 1988 року.

№№ 25—26 (78—79) 15 ВЕРЕСНЯ 1990 р.

Ціна 6 коп.

Газета Івано-Франківського державного педагогічного інституту імені В. Стефаника

У СТУДЕНТСЬКУ СІМ'Ю

З нагоди ПершOVERесня

Швидкоплинний час, доверив останній день літа, а перші пожевні провісники шоввересень, який ще однієї стого навчального дорів порушив дник, він покликавльні аудиторії.

ПершOVERесень єть першOVERесень славу студентсьту імені В. Стефто розпочалося ладачами вузу, вітн Прикарпаття дна воно продовні музично-драма І. Франка, де відсвятя першOVERес

Зі словами при сників звернувся професор В. І. Кононенко.

Сьогодні, коли ми повертаємось від духовності, від аток українська ви, молоді, хто для педагога, по вже з першого ницької праці вчи ні, а тому оволо глибокими знання чною спадщиною, наші предки.

сь концертом ко самодіяльності означити, що про нвному була пре ми-першOVERесника ої здібності та ви арне враження на виступи читців етеси Ліліани Ду ріо у складі В. Ме к, О. Солтос, у їх ли українські на-

ПРИКАРПАТСЬКІ ВЧЕНІ—УЧАСНИКИ I-го КОНГРЕСУ УКРАЇНІСТІВ

З ініціативи Міжнародної асоціації українців, Академії наук Української РСР, Республіканської асоціації українознавців та Держвидаву УРСР з 27 серпня по 3 вересня ц. р. в Києві проходив I-й Конгрес Міжнародної асоціації українців, який став визначною подією в культурному житті не лише України, а й для всіх українців, що проживають в усіх куточках нашої планети.

Засідання Конгресу проходило в актовому залі Київського філіалу Центрального музею В. І. Леніна. У його роботі взяли участь провідні вчені-українці як з України, так і з США, Італії, Канади, Польщі, Ізраїлю, Японії, Австрії, Китаю, ФРН.

Програма Конгресу була досить насиченою: працювало десять секцій з проблем українознавства, де розглядалися питання мис-

тецтва, релігії, фольклору, етнології, історіографії тощо.

В роботі Конгресу взяли участь прикарпатські вчені ректор нашого інституту професор В. І. Кононенко та завідувачий кафедрою історії України професор В. В. Грабовецький.

Про роботу Конгресу ви зможете дізнатись з публікації професора В. В. Грабовецького в наступному номері.

Покликав дзвінок

Перший урок—урок України

У цей вересневий день середня експериментальна школа-лабораторія № 23 педагогічного інституту нагадувала розтривожений вулик: гамір, сміх і радість зустрічі з друзями, яких не бачили ціле літо. Ще зранку на подвір'я школи з усіх кінців стікались школярі.

Внутрішній двір, де проходила урочиста лінійка, святково прикраше-

ний гірляндами із соснових гілок, квітів, хрещатого барвінку, в які вплетені червоні кетяги калини. В центрі—портрет Т. Шевченка, обрамлений вишитим рушником. Все це створювало атмосферу духовного єднання.

Зі святом першого дзвоника школярів привітав директор школи доцент П. Д. Сусак. Він, зокрема, сказав: (Зак. на 2-й стор.)

Перший урок — урок України

(Зак. Поч. на 1-й стор.)

— Ми стоїмо на порозі завтрашнього дня. Який він буде для нас, дорослих, наших дітей — все залежатиме від того, як ми зуміємо виховати їх, відстояти і захистити суверенітет України, а значить, буде можливість будувати новий український дім.

Далі під звуки «Козацького маршу» на лійку виходять головні вивуваці свята-першокласники. Їх привітала вчителька І-го класу Г. М. Гринишин.

До учасників та гостей свята звернулася Берегиня — своєрідний символ України. Вона закликала учнів не забувати шкільних берегів, любити книги, поважати своїх вчителів.

Малюків-першокласників привітали казкові герої: Математика, Рідна мова, Музика.

І ось лунає перший дзвоник, який кличе школярів на перший урок-урок України.

Григорій РИС.

Наш кор.

На знімках: фрагменти урочистого свята, яке відбулося в СШ № 23. Фото Володимира БОВ'ЯКА.

Кажуть: хочеш зробити добро на рік — сій хліб, на десятиліття — посади сад, на все життя — рости дітей. Ця мудрість народна пригадалася на черговій зустрічі зі стипендіатами Дитячого фонду, лауреатами творчих конкурсів юних. І подумалося: не на життя — на століття творять добро наш гуманний фонд, відкриваючи таланти, створюючи сприятливі умови для утвердження їх.

Із Святославою і Олексиком Семчуками з Івано-Франківська ми познайомилися в редакції газети «Радянська освіта» рік тому. То був важкий час у житті цих дітей. Маму їхню оперували, видаливши пухлину. Вдома слабував батько. Його пенсії ледве вистачало Святославі й Олесю, щоб приїхати до Києва (в сім'ї ще залишалася старша сестричка Віка, котра теж поки що вчиться).

«Мама сказала, що її тримає на світі наша музика», — запам'яталися слова меншого брата. Відсуваючи ягоди, якими щойно смакували, вони дістали свої скрипки й заграли. Яка ж то була гра! Мені здалося, що сама Євтерпа — красномовна донька Зевса обожнила моїх гостей, вдихнувши в їхні серця талант із чаші Орфея. Того самого міфічного Орфея, котрий срібними струнами кіфари усмиряв хижих звірів, зближував скелі, стишував розбурхані води. Кіфара Орфея схвилювала навіть володаря страшного царства смерті Аїда, і він відпустив зі своїх тенет кохану дружину талановитого музиканта, прекрасну німфу Еврідіку...

Юні Семчуки грали в нашому Республіканському відділенні Дитячого фонду імені В. І. Леніна. Вони стали його першими стипендіатами. Мої юні друзі вчаться тепер у Київській середній спеціальній музичній школі імені М. В. Лисенка при консерваторії. Нещодавно вони побували в Румунії, у міжнародному таборі, де зустрічалися з багатьма талановитими дітьми.

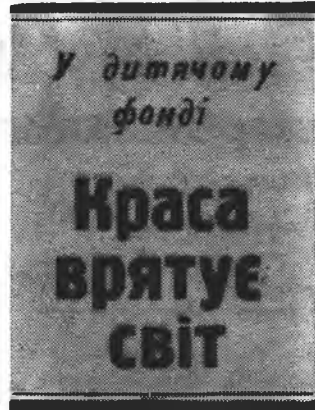
Зі своїми концертами Семчуки вже гастролювали по республіці. Їм аплодували в Львові і Луцьку, на Тернопільщині й Черкащині. Тричі виступали брат і сестра в Москві.

Щоправда, Святослава хворіла, Олесю за той час прийшов відбірковий конкурс і тепер готується до міжнародного — юних скрипалів, що відбудеться в ФРН.

І мама — з ними. Живуть вони втроях у кімнатці одного з київських інтернатів. Немає у них ні телевізора, ні магнітофона. Пошепки зізнались мені, як мріють, аби й тата з Вікторією забрали якось до себе. Чому б не перевести сестричку з Івано-Франківського музичного училища, де вона навчається, у Київ? Чи варто пояснювати, як

важко родині жити порізно.

Непросто, дуже непросто рости таланти. Ось хоча б Олесю — такий запальний і вразливий, рішучий, безкомпромисний, прямолінійний і відвертий — зітхаючи, зізнається: «Клопотів із нами. Уявіть тільки, оцей смик, тоніснийкий смичок, коштує 1000 крб., а скрипка... Коли ще в Івано-Франківську мені Ігор Михайлович Пилатюк позичив його пограти й коли передав свою скрипку, справжню, я навіть не подумав, що так важко буде розраховуватися з педагогом. Коли ж зароблю такі гроші? Адже це... тисячі!».

Погляд «найніжнішої в світі» сестри й поблажлива усмішка мами ставлять тринадцятирічного Олесю на місце. Незмовляючись, вони дістають із Святославою скрипки, і святковий зал Київського будинку вчителя повниться чарівними мелодіями Моцартового «Рондо», «Полонезу» Венявського.

Дитячий фонд активно підтримала відома художниця Валентина Сергіївна Чаус, що відкрила пам'ятне українське свято «Ми і наші діти».

Але відкрити талант — це тільки початок. Фонд опікає своїх стипендіатів, талановитих дітей. Адже це дуже важливо, щоб виховувалися вони у відповідних умовах, спілкувалися з прекрасним. Скільки вражень залишається в серцях дітей після творчих зустрічей зі своїми ровесниками, юними талантами після традиційних уже позадок дитячих колективів за кордон.

Республіканське відділення Радянського дитячого фонду імені В. І. Леніна стало координуючим центром, що єднає молоду поросль із відомими митцями — художниками, скульпторами, письменниками, музикантами, поетами. Однією з перших

вна Чаус. Благодійна виставка, що збирала таке широке представництво, висвітлила багатогранний талант художниці. І тепер вона бажана гостя на всіх святах юних талантів. До речі, мало хто знає, яким прекрасним голосом володіє Валентина Сергіївна. Українські народні пісні у її виконанні залишаються в серці на все життя.

Відчутну допомогу Дитячому фонду надає колектив Київського літературно-музичного театру-студії «Академія», перераховуючи гроші, виручені з концертів, дітям-сиротам. Саме за ці кошти зможе поїхати на міжнародний конкурс скрипалів і Олесю Семчук.

Ветеран війни, княгиня Клавдія Інокентіївна Лукіна передала своє піаніно в сімейний дитячий будинок створений у Києві Тамарою Володимирівною і Віктором Дмитровичем Деренюком.

Цей перелік можна було б продовжити. З метою активізації роботи щодо надання матеріальної і духовної допомоги дитинству і особливо дітям-сиротам, тим, хто залишився без батьківської опіки, президія Дитячого фонду України розглянула питання про створення Республіканської асоціації інтелігенції України на захист дитинства. Взяти участь у ній виявили бажання Оксана Дмитрівна Іваненко, Діана Гнатівна Петриненко, Ада Миколаївна Роговцева, Анатолій Юрійович Мокренко, Ганна Опанасівна Чубач, Георгій Іларіонович Майборода, Валентина Сергіївна Чаус, Олексій Федорович Фіщенко та багато інших. Поповнити цей список, що об'єднує відомих артистів і поетів художників і музикантів, композиторів та інших представників мистецтва можуть бажаноці. Благородно віддати тепло своєї душі, прилучитися до роботи, що вестимуть комісії пошуку й підтримки юних талантів, екологічної, медичного захисту дитинства і зміцнення здоров'я, ради благодійних ініціатив.

...Минув тільки рік, відколи газета «Радянська освіта» відкила читачам імена талановитих Семчуків. Гра Святослави й Олесю не лише для їхньої мами виявилася рятівним бальзамом душі. Минув тільки рік, відколи маємо стипендіатів Дитячого фонду. Але й за цей порівняно короткий час, спілкуючись з юними талантами ще раз переконуєшся: краса спроможна врятувати світ. Та цей коли зігрита вона дбайливою дружною рукою — отим пам'ятним символом Дитячого фонду.

Н. МІЩЕНКО.
м. Київ.

Милосердя

На кошти «Еластоміру»

«Еластомір» одним з перших серед Івано-Франківських кооперативів почав активну благодійну діяльність.

Торік з ініціативи його голови П. І. Савчука при обласній організації Дитячого фонду імені В. І. Леніна було відкрито цільовий рахунок для допомоги найбільш обдарованим дітям. Зокрема завдяки матеріальній підтримці успішно продовжують навчання у музичній десятирічці при Київській консерваторії юні іванофранківці Олександр та Святослава Семчуки.

А ось рядки з лаконічного листа, що

надійшов до редакції від працівників Перегінської допоміжної школи-інтернату: «Наш колектив висловлює щире подяку правлінню кооперативу «Еластомір» за виявлену чуйність до дітей-сиріт. Їм передано безкоштовно спортивне взуття на 6.500 карбованців».

До речі, це не єдина адреса подібних навчальних закладів, яким «Еластомір» останнім часом подав допомогу. Інвентар, спортивну форму отримали від цього кооперативу Івано-Франківська школа-інтернату № 2, Надвірнянський будинок грудної дитини.

«ПЕДАГОГ ПРИКАРПАТТЯ» АФІШУЄ

Старші віком читачі, очевидно, пам'ятають, що у 20—30-х міжвоєнних роках у Львові існувало кооперативне видавництво «Червона калина», яке, хоч і не заробляло великих грошей, друкувало щороку по 10—15 книжок та періодичне видання «Літопис «Червоної калини», доносило до читача правду про наші визвольні змагання 1917—1920 рр. У 1939 році воно припинило своє існування, бібліотеку його було знищено, а майже всі його видання об'явлені «ворожими».

„Червона калина”

І ось недавно «Червона калина» воскресла: знайшовся спонсор — народне підприємство «Сигнал», яке створило за допомогою й рекомендацією редакції журналу «Дзвін» редакційний відділ — видавництво, назване «Червона калина».

Видавництво має на увазі видати:

В. Будзинівський, «Осаула Підкова», Історичні повісті з козацьких часів.

І. Филіпчак, «Княгиня Романова», Історичні повісті з княжих часів.

Р. Купчинський, «Курляса доріженька», Трилогія про українських січових стрільців.

А. Каченко, «Зруйноване гніздо», Повісті з часів Козаччини.

В. Бірчак, «Проти закону», Історичні повісті з княжих часів.

П. Феденко, «Гомоніла Україна», Історичний роман з часів Хмельницького.

В. Дорошенко, Історія України, 1917—1920 рр., т. 1.

В. Дорошенко, Історія України, 1917—1920 рр., т. 2.

Ф. Дудко, «Великий гетьман», Роман про Івана Мазепу.

Ю. Косач, «Рубікон Хмельницького», Історичний роман.

Ю. Ліпа, «Козаки в Московії», Історичний роман.

В портфелі видавництва три великі томи збірника унікальних документів, які дотепер не друкувалися на Україні. Це — «Українська суспільно-політична думка в 20 ст.», ряд художніх та науково-популярних праць з історії України. Збираємося також перевидати «Історію легіону українських січових стрільців». Поновимо видання колись дуже популярного календаря-альманаху «Золотий колос».

Видавництво планує випустити свій щомісячний часопис «Червона калина», який був би незалежним науково-популярним виданням історико-краєзнавчого напрямку. В першу чергу в ньому будуть друкуватися матеріали з історії козацтва, січового стрілецтва, Української Галицької Армії, ЧУГА, а також про громадянську війну на Західній Україні 1944—1950 рр.

Роман ФЕДОРІВ, Головний редактор журналу «Дзвін».

ВИСТАВКИ
3 колекції ентузіаста

В Івано-Франківському обласному краєзнавчому музеї експонується виставка історичних, літературних, мистецьких творів присвячених 500-річчю від початку антифеодалного повстання в нашому краї під проводом національного героя-селянина Мухи.

Експонати — з колекції завідувача кафедри історії України педагогічного інституту, професора В. В. Грабовецького,

Алла ТОМІНА,

НАШІ БУДНІ
Студентська „біржа праці”

Яке життя на студентську стипендію? Таке, як вона сама, — вочевидь, мізерне. Де підробити? Це запитання щодня задають собі десятки й сотні молодих людей. І не тільки задають, а й наполегливо шукають того приробітку у вільний від навчання час, а трапляється, й за рахунок навчання: гроші ж бо конче потрібні.

І ось віднедавна госпрозрахунковий центр «Київгудсервіс» (директор І. Кожевін) заповнявся увільненими хлопцями та дівчатами од довгих походеньок по конторах у пошуках роботодавця. Тут відкрилася своєрідна студентська «біржа праці».

Прийшовши сюди, молодому шукачеві додаткового заробітку потрібно лише заповнити картку, де вказати бажаний режим роботи, спеціальність та розмір суми, яку він хотів би отримати за використання його праці. І — все, ніяких тобі анкет із довгим стовпчиком нудних запитань, ніяких «паспортних даних». Студентська «біржа праці» сама потурбується про інтереси свого клієнта, повідомивши поштою, коли його послуги знадобляться кооперативу чи центру

С. ЯН.

м. Київ.

До світла, до знань

Урокисто і хвилююче подією став Першовареска для учнів / педагогів Івано-Франківської середньої школи № 4.

На зйомках:
 • Привітати з Днем знань школярів прийшов спеціальний ординарій Софрон. «Будьте завжди з Богом», — сказав вчитель.
 • Навчати слова до своїх друзів промовляє вчитель випускна школа голова комісії в справах молоді обласної Ради народних депутатів, спіголова Івано-Франківської міської організації НРУ Борис Голодос (на фото праворуч).
 • Випуск прощальних вітань у нерішкласників.
 Фото учениці 8-го класу Юлії ГОРДИЦІ.

Івано-Франківський державний педагогічний інститут імені В. Стефаника

ОГОЛОШУЄ НАБІР СЛУХАЧІВ

на вечірні та заочні підготовчі курси для вступу в інститут.

На курси зараховуються особи, які мають закінчену середню освіту, учні випускних курсів середніх спеціальних навчальних закладів, професійно-технічних училищ, 11-х класів загальноосвітніх шкіл.

На вечірніх курсах заняття проводяться тричі на тиждень з 19 години.

Слухачам заочних курсів надсилаються завдання з кожного із предметів, що виносяться на вступні

екзамени. Виконані роботи перевіряються викладачами і повертаються слухачам. У вихідні дні в інституті проводяться оглядові лекції та консультації.

Для зарахування на курси необхідно подати такі документи:

Заяву на ім'я ректора (у заяві необхідно вказати домашню адресу та поштовий індекс).

Довідку з місця роботи або навчання.

Квитанцію про оплату за навчання.

Оплата за весь курс навчання проводиться поштовим переказом за адресою: Івано-Франківське відділення Житлособбанку, розрахунковий рахунок 000 141904, педінститут, підготовчі курси. Документи приймаються:

на 8-місячні вечірні курси — до 25 вересня. Початок занять 1 жовтня. Оплата за весь курс навчання 40 крб.;

на 6-місячні заочні курси — до 26 листопада. Початок занять 3 грудня.

Оплата за весь курс навчання 35 крб.

Прийом заяв щоденно з 11 до 19 години. У суботу — з 9 до 15 години.

Слухачі курсів гуртожитком не забезпечуються. З питань прийому на курси звертатися за адресою:

284000, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, корпус гуманітарних факультетів, підготовчі курси (ауд. 603), телефони: 9-64-38, 9-64-68.

Обласне Товариство української мови ім. Т. Г. Шевченка

продовжує набір

на безплатні курси української мови та культури ділового мовлення і плат-

ні курси іноземних мов. Заяви приймаються щоденно, крім суботи і не-

ділі, з 9 до 11 години та з 17 до 19 години за адресою:

284000, м. Івано-Франківськ, вул. Дзержинського, 9. Курси української мови.

Літо

З чорнобильцями — поруч

Ми познайомилися із студентами нашого вузу Юрком Мусякевичем, Тетяною Щурик, Оксаною Юськевич та Володеєм Бойком в дитячому оздоровчому таборі «Сокіл», який розкинувся на мальовничому березі Лімниці в Галицькому районі. Там вони працювали вихователями і відпочивали разом з дітьми Київської, Рівненської і Волинської областей, які потерпіли від Чорнобильської аварії.

Веселі табірні зміни були сповнені цікавими іграми, змаганнями, екскурсіями, зустрічами з представниками греко-католицької церкви, народним депутатом СРСР, письменником-земляком Романом Федоренком.

— Спасибі вам, студенти-вихователі, за змістовно проведений час, за тепло і щирість доброти, — кажуть юні чорнобильці.

Мар'я ГРИНЕР.
Наш кор.

Відгомін літа

На знімах:

- Студенти ІФДН, які працювали вихователями в оздоровчому таборі «Будівельник» неподалік села Вістоваї Надзвиського району.
- На пляжі в «Соколі» (Галицький район).
- На шкільних канікулах учениця Галицької середньої школи Наталя ВОРОВЕЦЬ займалася залобом зі своєю історичною сестричкою Оленою.

Фото Ореста ЛУЦЬКОГО та Мар'яни ГРИНЕР.

Зустрічі

Єднаються юні серця

Оздоровчий табір «Зірка» став місцем зустрічей з однолітками української діаспори з Австралії та Польщі.

Понад 30 учнів недільної української школи імені Івана Франка (м. Сідней), що в Австралії, весело провели час у мальовничих околицях Яремчі. В таборі «Зірка» вони разом співали українські народні пісні, милувалися гуцульськими мелодіями. Під час проведення тематичної програми «Земля моїх предків» гостям розповіли про історію, культуру та побут гуцулів.

Дитячий ансамбль «Усмішка» із Жешуве який здобув звання лауреата Всеполюського фестивалю фольклорних колективів, також навідався до своїх прикарпатських повесників в табір «Зірка». «Наші сусід — Польща» — такою була тематична програма зустрічі на цей раз.

Зв'язки юних прикарпатців з українською діаспорою урізноманітнюються і зміцнюються.

Невпізнанно змінилася за останній рік діяльність Республіканського штабу студентських загонів ЦК ЛКСМУ (МДС). На базі його створено молодіжне науково-економічне об'єднання, яке має широкую сферу комерційних інтересів. Однак орієнтири перебудованої фірми залишилися колишніми — розв'язання соціально-економічних проблем студентства. Про це розмова кореспондента УКРІНФОРМ з генеральним директором МНЕО В. М. Кравцем:

— Володимире Миколайовичу, за минулий рік ваша фірма не тільки відмовилася від дотації, а й стала приносити солідний дохід. Але чи не на шкоду інтересам студентів взято курс на комерціалізацію?

— Мені часто ставлять таке запитання. У нього є підтекст: мовляв, тепер більше на свою кишеню працюєте. Це не так. Тільки торік усі види виплат у вигляді допомоги учасникам студентських загонів становили два мільйони карбованців. Та й студенти тільки

виграли від того, що ми більше не втручаємося, як раніше, у формування загонів — всі питання вирішуються безпосередньо у вузі. Тут є свої штаби, у них — рахунки в банку. Туди й адресуємо міністер-

Студентське життя

Змінюємо штурмівку на смокінг?

ства і відомства з усіма просьбами. Винятки становлять стихійні лиха, коли до нас звертаються за допомогою, або ось, наприклад, підготовка загону з 600 добровольців, які споруджують будинки для переселенців із забруднених після аварії на Чорнобильській атомній станції райони Житомирської області.

А так студенти самі знаходять відповідні організації і укладають з ними договори. Ми займаємося тільки координацією таких зв'язків, замістом соціальних інтере-

сів студентів перед господарниками, стежимо за додержанням безпеки робіт. І всю цю діяльність успішно веде... одна людина: Обходимося практично без апарату. Це величезна економія коштів.

Змінюємо штурмівку на смокінг?

Змінюємо штурмівку на смокінг?

— Мабуть, це не єдине ваше джерело доходів?

— У нас створено широкую мережу підприємств у галузі будівництва, торгівлі, сервісу, туризму тощо. Головне, що комсомол, числю власні вони є, прогресивно дивиться на наші ініціативи, дає змогу впроваджувати сміливі ідеї, виправдані ризикувати. Поки що ми користуємося й пільгами в оподаткуванні.

— Тобто, держава створює вам статус найбільшого сприяння в господарській діяльності, а ви, в порядку,

компенсації, відраховуєте частину прибутку на потреби студентів?

— Власне, заради цього і створювалося наше комсомольське підприємство. Наприклад, уже зараз ми починаємо матеріально під-

Змінюємо штурмівку на смокінг?

Змінюємо штурмівку на смокінг?

тримувати здібних студентів, створювати умови для того, щоб вони повністю реалізували свій інтерес до навчання, майбутньої професії. Коротше кажучи, пробуємо перспективний метод підготовки спеціалістів. Ми визначили стипендію як мінімум 150 карбованців, плюс, якщо потрібно, будемо сплачувати за курси іноземної мови, комп'ютерний час, наймати кваліфікованих консультантів, а коли заробимо валюту, направлятимем на стажування в наукові центри за кордон.

Якщо хочемо мати спеціаліста на рівні міжнародного стандарту, повинні за все платити. Держава поки що неспроможна покривати всі ці витрати. І наше молодіжне об'єднання компенсує

Змінюємо штурмівку на смокінг?

Змінюємо штурмівку на смокінг?

найбільш обдарованим затрати на освіту.

— Схоже, що ви дієте як благодійна організація...

— У нас встановлено норматив: понад усі відрахування мінімум десять процентів наших доходів направляється на конкретну матеріальну допомогу. Решта йде на розвиток виробництва.

Розвиваємо дві основні форми діяльності. По-перше, знаходимо або створюємо студентам робочі місця. З цією метою вже організували ряд молодіжних підприємств, наприклад, будівельну

проектно-конструкторську фірму «Меркурій», яка виконує солідний обсяг робіт.

По-друге, виробляємо на наших підприємствах товари, які продаються за пільговими цінами, надаємо студентам різні послуги. Це насамперед безплатні путівки для лікування, а також пільгові туристичні — оплачуються до 70 процентів вартості путівок. Торік, наприклад, таку скидку одержав кожен десятий боєць СЗ.

На ряд наших товарів ціни заморожені, наприклад, масові/молодіжні костюми, які продаються учасникам студентських загонів, уже кілька років коштують не дорожче 35 карбованців. Нові моделі з відмінної тканини коштують не дорожче 55 карбованців. Проводимо і пільгове страхування студентів, причому внесок у шістьнадцять разів нижчий, ніж у Держстраху — всього один карбованець.

Розмову вів О. БОЙЧЕНКО.

Актуально!

ДІАЛЕКТИЗМ: бур'ян чи перлина?

Неважко помітити, що нашим сучасникам притаманна звичка кидатися з однієї крайності в іншу. То замахали рідну мову — далі нікуди, то стали боротися за її чистоту, не маючи уявлення в чому та чистота полягає.

«Діалектизми утруднюють спілкування між людьми з різних місцевостей. Тому слід уникати їх». Ця фраза, завчена за десять шкільних років, міцно засіла в голові. Тому довго не могла зрозуміти, чому моя подруга зі Східної України була в захваті від тих кількох чисто «западєських» слів, які я зронила у розмові з нею. А згодом дівчина, старанно копіюючи інтонацію, розповідала мені, який у її бабці є фанійний когут.

Коли повернулася з далекої Полтавщини, бабуся з перших хвилин немов нектар на рану пролила словами, яких не почувш ніде, окрім рідної Галичини. Саме тоді закралася гадка: «А, може, діалектизми не засмічують мову, а надають їй якогось особливого колориту, роблять її яскравою і неповторною?»

Нарис Сергія Плачинди «Куди йдемо?» викликав цілий переворот у моїй свідомості. Бо з уст професорки пролунали слова на захист діалектизмів. Базуючись не лише на емоціях, а й на логіці, письменник переконливо доводить: діалектизми мають право на існування! Бо їх створив народ. І яке ж маємо право ми, діти ХХ століття, з легким серцем викидати з лексикону, викреслювати із словників те, що створив народ не одну тисячу років тому?!

Автор цих рядків аж ніяк не закликає відмовитися од норм літературної мови. Просто не хоче, щоб зникли у пітьмі віків такі дорогі цінності, але такі маловідомі (вірніше, маловивчені) діалектизми.

Баритися не можна: відходять і небуття старі люди і несуть за собою у могилу незліченні скарби, яких не знайшлося місця у нашому шаленому світі.

Що ж робити? Збирати діалектизми. Так, як Іван Франко, Михайло Омичевич (автор «Словника бойківських говірок»), Микола Гринько (ентузіаст із Закарпаття, який сам зібрав і опрацював близько мільйона (!) діалектизмів).

Робота над всеукраїнським діалектним словником уже ведеться мовознавцями. Але ж не всі перлини туди потраплять! А зберегти їх необхідно. Тому й треба взяти всім, кому не байдужа доля рідної мови, на себе посилене завдання: почувши цікавий діалектизм не забути його, а занотувати. Коли кожен запише хоча б десять слів, уявляете, який багатющий матеріал одержать мовознавці! А це відкріє нові перспективи вивчення і збагачення рідної мови, яка саме зараз, як ніколи, потребує нашої турботи.

Лєся ОСТАПОВА.

Студентка I курсу філфаку.

Сестрички Люба і Люда Геф'юк із села Кос-Поляна Рахівського району Закарпатської області стали першокурсницями педагогічного факультету. Щастя вам, дівчата!

Фото Євгена ГОРДИЦІ.

Україна
в цифрах

Скільки нас?

Згідно з переписом населення 1989 року, на території України проживає понад сто десять національностей і народностей. (Національність, як і при попередніх переписах, записувалася зі слів опитуваних, а національність дітей визначалася батьками).

Звичайно, найбільше у республіці українців — 37,4 мільйона чоловік, тобто 72,7 процента всього населення.

До речі, за десять останніх років чисельність українців зросла на 930 тисяч (2,3 процента), але частка серед усіх жителів України знизилася. Це зумовлено низьким рівнем природного приросту як щодо республіканського показника (на 7 процентів менше), так і щодо інших багаточисельних національностей республіки (наприклад, порівняно з росіянами природний приріст українців менший в 1,6 раза, з білорусами — відповідно в 1,4 раза, молдаванами — в 4,4 раза, татарами — у 4,9 раза).

*

За межами України, за даними останнього перепису, проживає 6,8 мільйона українців. Найбільше в РРФСР, Казахстані, Молдавії, Білорусії, Узбекистані.

Кількість українців, що проживають за межами України, з 1979 по 1989 рік зросла майже в 1,2 раза.

*

Серед представників інших народів у республіці найбільше росіян — 11,4 мільйона чоловік (22 проценти). Кількість євреїв, третьої за чисельністю національності в республіці, на минулий рік становила 486 тисяч чоловік, що на 146 тисяч менше чисельності 1979 року. Питома вага їх у усьому населенні знизилася від 1,3 до 0,9 процента. Головна причина цього — виїзд на постійне проживання за кордон та природне зменшення.

У 80-х роках на Україні спостерігалася збільшення чисельності населення корінних національностей інших союзних республік, окрім латвішів і киргизів, кількість яких дещо скоротилася. Особливо значним за ці роки було збільшення узбеків і азербайджанців — в 2,1 раза, туркмен — удвічі, таджиків — в 1,8 раза; казахів — у півтора, грузинів і вірмен — в 1,4 раза. Чисельність литовців та естонців збільшилася незначно (відповідно на 16,8 і 2,4 проценти).

*

Переселення кримських татар на Україну, яке розпочалося в середині 80-х років і стало особливо масовим наприкінці останнього десятиріччя, обумовило (46,8 тисячі в 1989 році їх збільшення в 7,1 раза проти 6,6 тисячі в 1979). Нині кримських татар у республіці понад 90 тисяч.

Є митці, на творчому ужитку яких лежить печать геніальності, але своєю поспільною і сумлінною працею на літературній ниві вони заслужили вдячну пам'ять нащадків. До таких діячів красною писемства належить і Любов Олександрівна Яновська (1861—1933) — український прозаїк, драматург кінця XIX початку XX століття, на жаль, майже забута нині. Росіянка за національністю, вона верстала нелегкі шляхи в українській літературі.

Не знаючи змалечку материнської ласки, дівчина жадібно тягнулася до світла знань, виростала доброю і чуйною. Спочатку — Кременчуцька гімназія, потім — Полтавський інститут благородних дівчат, а згодом — праця вчительки на Лубенщині. У Полтавському краї і знайомиться Любов Щербачова зі своїм майбутнім чоловіком — Василем Яновським — людиною демократичних переконань. Розумний, талановитий (писав історичну працю), він брав участь у визвольній боротьбі балканських народів проти поневолювачів. Та щасливого гніздечка звити не вдалося — чоловік незбаром важко захворів, що наклало трагічний відбиток на життя Яновської... Незважаючи на несприятливі умови для творчості, письменниця все одно багато зробила в літературі: початком, що багато її творів відомі як чорнові або незавершені варіанти, а частина — не розшукані до сих пір...

Від перших оповідань російської та українською мовами до широких художніх полотен у прозі та драматургії — ось шлях Яновської. За сумлінну і широкую працю, свіжий талант М. М. Коцюбинський високо оцінював творчість письменниці. Коли Яновська не встигла вчасно надіслати свої твори до альманаху «З потоку

Забуті імена в літературі

„Ми... цінимо і любимо ваш талант“

життя», він писав: «Ми так високо ставимо, так цінимо і любимо Ваш талант, що й на хвилину не можемо допустити думки про те, що Вас у збірнику не буде. Отож ми ладні одкласти на місяць термін, готові ждати до червня, аби не лишитися без Вас, видатнішої й кращої нашої літературної сили».

У період першої світової війни літературна та громадська діяльність письменниці і драматурга припиняється. Десять років Яновська була прикута до ліжка. У 1923 р. широко відзначався 25-річний ювілей діяльності письменниці в літературі. У 1953 р. (після 20 років від смерті) був виданий двотомник її творів. Зараз готу-

ється нове видання. Короткий огляд творчості Л. Яновської ми робимо, в основному орієнтуючись на двотомник.

Прозові твори письменниці свідчили про глибоке розуміння автором суспільних процесів, соціальних, детермінованих змін. Більшість з них присвячена світу простої людини. Герої опо-

в тому, що мир 20 років покривав неправду, чи в тому, що хоче тепер розкрити її» (оповідання «Правда»).

У прозовій спадщині Л. О. Яновської видно невтомний пошук свого стилю, манер викладу, ставлення до тих чи інших проблем, розробка нових тем. Її доробок свідчить про складні процеси внутрішнього рос-

воряться про паростки боротьби робітничого класу, про ватажків цієї боротьби, що представлені у драмі цікавим, хоч і трохи схематичним образом дівчини «в жовтому платку». На мою думку, п'єса ця оптимістична вже самим фактом звернення до нерозробленої у драматургії теми і возвеличенням боротьби українських робітників. Скорбота над їхньою пролітою кров'ю, але і щира віра, на наш погляд, автора не у фатум, а у перемогу — факт незаперечний. Думаю, що п'єси «Лісова квітка», «В передрозсвітньому тумані», «Жертви» своїм викривальним пафосом та оригінальною постановкою багатьох проблем, тематичним пошуком заслужили більш високої оцінки нашого літературознавства. Для творчості Л. О. Яновської характерний постійний тематичний пошук, живий відгомін на всі обставини суспільно-мистецького життя, висвітлення великої ролі інтелігенції у боротьбі за прогрес. Любов і співчуття до усіх «унижених і оскорблених», правдиві мистецькі засади, заклик до єднання всіх пригноблених (повість «Гасло»), неабиякий мистецький талант — ось далеко не повний перелік рис Яновської-письменниці і драматурга. Вона зробила своєю творчістю вагомий внесок у розвій української дожовтневої літератури.

Степан ПРОЦЮК.

Викладач кафедри української літератури.

відання Яновської проходять еволюцію світогляду — від пасивності і покори до протесту.

Смуток за змарнованим життям — ось прикметні риси героїв оповідань «Смерть Макарихи», «Злодійка Оксана». Стефаніквідій інтонації звучать при змалюванні характеру Макарихи, що відчайдушно злиднях і сімейному горі. Стає «злодійкою» Оксана, що ледь животіє на роботі.

Герої оповідань Л. Яновської шукають істину, з болем переконуючись, що у сільській громаді заправилами є багатії, а то і просто нечесні люди, які прагнуть користі навіть із людської трагедії та горя: «І де тая велика правда миру? Чи

ту, що відбувалися в українській дожовтневі прозі початку ХХ століття.

Для п'єс Л. Яновської характерна різностороння тематика, розробка неосвоєних тем у драматургії («На Зелений Клин», «Жертви»). У її драматичних творах перед нами постає українське село з його класовим розшаруванням. А тема переселення, покладена в основу п'єси «На Зелений Клин», на той час була абсолютно нова в українській драматургії і своїми відголосами сягала хіба в поезію (І. Франко) чи прозу (В. Стефанік, С. Васильченко, Т. Бордуляк, А. Чайковський).

Л. О. Яновська створила й п'єсу «Жертви» (інша назва «В підвалі»), у якій го-

З любові до матері, до рідної землі виростає вселюдська любов, з поваги до хліба і батьків з'являється високе розуміння вічного і святого. Саме такі якості людської душі намагаються виховувати у своїх учнів учителі Рожнятівського району. Тому педагоги в навчально-виховному процесі приділяють значну увагу урокам народознавства, де школярі вивчають народні звичаї, традиції, фольклор та етнографію.

Досить відчутну допомогу в проведенні уроків з народознавства учителям району надають первинні організації Педтовариства. Особливо хочеться відзначити роботу Педтовариства Ценявської СШ. Тут, на базі сільського краєзнавчого музею, вчителі школи проводять уроки народознавства.

Школярі мають можливість побачити інтер'єр сільської хати, предмети хатнього вжитку, знаряддя праці. До речі, сам музей створювався і наповнювався експонатами при активній допомозі школярів та батьків.

При музеї створено фольклорну групу, до складу якої входять як школярі, так і батьки, дідуся, бабусі. Фольклорний колектив часто виступає перед односельчанами, а також на уроках народознавства у школі. Про

два з них незвичайних, на мій погляд, оригінальних, хочу розповісти.

Перший, який підготувала і провела вчителька української мови та літератури О. М. Грозовська, — «Обрядові пісні», а другий — «Роде наш красний» — підготувала С. П. Купчак, вчителька іс-

фрагменти бойківського весілля, щедрівок. Для присутніх на цьому святі справжнім відкриттям виявилась історія сім'ї учня Віктора Куціна. Коріння його родоводу починається від американського письменника, перекладача творів Т. Шевченка, І. Я. Франка, Лесі Українки,

чий на столі, що пахне сонцем, щедрістю і полем», «Там земля мила, де мати родила» відзначаються оригінальністю форми проведення.

На сімейному святі «Роде наш красний» (вчитель Я. П. Михайльонко) проводився конкурс на кращого знавця

вчителька залучає батьків, старожилів, де разом з дітьми вони співають пісні. У такій атмосфері народжується справжня духовна єдність поколінь.

Своєрідним продовженням уроків народознавства є використання фольклору у позакласній та позашкільній роботі. Бойківські вечорниці у Перегінській СШ № 1 (голова первинної організації Педтовариства О. І. Семко) стали уже традиційними. Учні, готуючись до вечорниць, записали від своїх бабусь та дідуся кілька варіантів цього обряду, вивчили пісні, жарти, що побутували колись на Бойківщині.

З ініціативи вчительки І. Г. Петрини школярі відтворили цікавий давній звичай — «Ярмарок на дівчат», або «контракти». Це досить оригінальна, але забута форма знайомства хлопців з дівчатами, що побутувала у давні часи.

Радіють батьки, коли бачать, як їхні діти відраджують народні звичаї, традиції — значить, духовне надбання у надійних руках.

Оксана ЛЕСЮК.
Голова Рожнятівського районного відділення Педтовариства.

Пропагуємо досвід

Ми починаємось із отчої землі...

торії. Девізом першого уроку стали слова Івана Франка: «Хто материну пісню пам'ятає, той ніколи стежину додому не забуває», девізом другого — слова народної мудрості «Хто не знає свого минулого, той не вартий свого майбутнього».

Готуючись до цих уроків, учні зібрили багатий матеріал: від старожилів записали обрядові пісні та оформили альбом, дізналися про родовідне дерево своєї сім'ї. На ці уроки були запрошені матері та батьки, бабусі та дідуся. Всі разом зі своїми дітьми виконували обрядові пісні, відтворили

— Джона Віра.

Такі уроки сприяють утвердженню глибоких морально-естетичних ідеалів, формують в учнів тверді переконання, що народні пісні, звичаї, традиції роблять людей добрими.

Стали традиційними сімейні свята у Брошнівській СШ, на базі якої уже третій рік працює етнографічний музей. Вчителі школи члени первинної організації Педтовариства Н. М. Шваб'юк, Я. П. Михайльонко, П. М. Костюк, М. С. Костюк здобули славу вдумливих педагогів, а їх народознавчі уроки «Цілюю хліб гаря-

народної мудрості про виховання. Скільки повчальних прислів'їв прозвучало на конкурсі, і, мабуть, чи не вперше присутні задумались про справжню суть батьківського виховання. Не обходиться на таких уроках без бабусиної колісанки або старовинної коломийки.

Душевним теплом і щирістю почуттів був сповнений урок вчительки П. М. Костюк. Вона з великою любов'ю розповідає дітям про життя і побут предків, збагачуючи знання своїх вихованців про отчий край, його історію, народну творчість. До таких розмов

Івано-Франківська обласна організація Спілки журналістів СРСР.

СУПЕРНИКИ «АДІДАСА»!

Швачки із швейної майстерні колгоспу «50-річчя Жовтня» Надвірнянського району за замовленням управління спорту ДСФТ профспілок налагодили виготовлення партії футбольної форми.

Спортсмени уже отримали тисячі комплектів. Продукції дали високу оцінку.

МИЛОСЕРДЯ

Працівники Вигодського лісокомбінату відкрили в Ошадбанку кілька рахунків для вихованців дитячого будинку, школи-інтернату, позбавлених батьківської опіки. У час повноліття, після закінчення школи, ці гроші їм знадобляться.

НА ФЕСТИВАЛЬ

До поїздки в Польщу готується добре знана не лише в нашій області, а й у республіці самодіяльна народна капела «Верховина» Долинського районного будинку культури. Там вона візьме участь у фестивалі фольклорних колективів. Програмою передбачені виступи в шести містах сусідньої країни.

СТУДЕНТСЬКЕ ЛІТО

Завдяки міжвузівському обміну путівками, студенти Івано-Франківського інституту нафти і газу змогли влітку відпочити на узбережжі теплих морів. Натомість студенти з південних міст побувають взимку в Карпатах. Цього літа протягом чотирьох заїздів близько 200 студентів прикарпатського вузу побувають на спортивно-оздоровчих базах та в будинках відпочинку, розташованих на узбережжі Чорного і Азовського морів, у Криму. Чимало студентів здійснили зарубіжні поїздки.

ЩЕ ОДИН ПАМ'ЯТНИК

На відзначення 500-річчя антифеодального селянського повстання під проводом Мухи в місті Снятині планується відкрити пам'ятник цьому проводиреві народних месників.

ЛУНАЄ СЛОВО «КОБЗАРЯ»

У Муравленківському будинку культури «Україна» нещодавно відбувся добродічний музично-поетичний вечір «Тарасові шляхи», організований осередками української мови імені Т. Г. Шевченка для робітників Івано-Франківського управління бурових робіт, усіх тих, хто працює вахтовим методом в Західному Сибіру.

НАЛАГОДЖУЮТЬ КОНТАКТИ

Завдяки широкій комерційній діяльності Косівської райспоживспілки, на прилавках магазинів району з'явилася продукція з різних регіонів країни. Так, в магазинах можна придбати консерви, рибні продукти виробництва підприємств Мурманської області. Полярикам косівчани поставляють джеми, соки із дикоростучих плодів, лікарські трави та інше. Такі контакти налагоджуються і з іншими регіонами.

Розділ веде Заслужений юрист УРСР С. Д. МОРОЗ.

Наші консультації

Який документ повинні видати студенту, який пройшов весь курс навчання у вузі, але не захистив дипломного проекту? Чи вважається така освіта вищою?

Особи, які закінчили теоретичний курс вузу, але не захистили дипломного проекту, належать до спеціалістів з незакінченою вищою освітою. Протягом трьох років з дня відрахування вони мають право на захист дипломного проекту в тому вузі, де вони раніше навчалися. Про наявність незакінченої вищої освіти їм видається академічна довідка астановленого зразка.

Конкурси

На варті правопорядку

Обласне управління внутрішніх справ облвиконкому та обласна організація Спілки журналістів СРСР продовжують конкурс імені колишнього співробітника міліції Д. І. Майданського.

Проводиться він з метою більш широкого висвітлення діяльності органів внутрішніх справ області, громадських добровільних формувань по зміцненню правопорядку і боротьбі зі злочинністю.

Кращі публікації про роботу правоохоронних колективів та окремих їх представників будуть відзначені грошовими преміями.

Матеріали надсилайте на адресу: 284000, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка 57, редакція газети «РАДЯНСЬКИЙ ПЕДАГОГ».

Аматорська фотостудія Будинку культури «Студентський».

- «ПЕРША ВЧИТЕЛЬКА» Іван ТИМІНСЬКИЙ (вчитель, випускник вузу).
- «ПОДРУЖКИ» Василь ДЖИЧКА (ФС «Промінь»).
- «АЛЬМА-МАТЕР». Володимир БОБ'ЯК (відділ ТЗН).

ФОТОГРАФІЯ

ДОВКОЛА НАС

Випуск 3-й

Нова творча спілка

Створено Спілку фотохудожників України. Серед її засновників — Міністерство культури УРСР, Український фонд культури, творчі Спілки художників, письменників, композиторів, архітекторів, кінематографістів, дизайнерів. Хто може стати членом нового творчого об'єднання? З цим запитанням ми звернулися до члена правління Спілки фотохудожників республіки,

голови ради Івано-Франківського народного фото клубу «Обрій» Степана Григоревича НАЗАРЕНКА — учасника і лауреата багатьох всесоюзних і міжнародних виставок.

— Насамперед хочу сказати, що створення Спілки органічно пов'язане з процесами перебудови духовного та культурного життя в республіці. Відбулася установа конференція. При-

оритетними напрямками в нашій роботі є надання умов для плідної роботи своїх членів, зростання їх професійної майстерності і розвитку творчих індивідуальностей, захист творчих, професійних та громадянських прав фотомитців. Треба якнайшвидше підняти престиж українського фотомистецтва, його соціальну та культурну значимість.

Творча Спілка об'єднує на засадах добровільності людей, які досягли високого професійного рівня і

мають творчі роботи, публікації, чи видання, зробили внесок у розвиток фотомистецтва. Здібні фотоаматори — студенти, викладачі, працівники педінституту — можуть, зрозуміло, поповнити ряди нашої Спілки. Першими членами СФУ з нашої області стали, крім мене, івано-франківці П. Дроб'як (краєзнавчий музей), Є. Гордиця (Івано-Франківський педінститут) та Я. Довган (Снятин, облфотокOMBINAT).

Ірина ТОРГУШИНА.

Зустріч з цікавою людиною

Наодинці з небом

Нещодавно мені пощастило познайомитись з цікавою людиною, закоханою у світ фотографії. Це викладач нашого інституту — Ярослав Григорович Мельник. Крім своєї основної роботи на філологічному факультеті, у нього є, як нині модно казати, хоббі. Це — фотографія.

Починав він із простенького «ФЕДа». Потім придбав «Зеніт», «Київ». І ось уже близько 15-ти років не розлучається з ними. В Будинку культури «Студентський» відбувся творчий звіт фотоаматора, який він підготував разом зі своїм другом-студентом Іваном Тимінським до 50-річчя вузу.

На виставці були представлені кращі його художні роботи. Це — портрети, пейзажі, натюрморти.

Особливо любить знімати небо, яке буває то легким і спокійним, то сірим і похмурим. Блідорожевий схід сонця, або яскраво-оранжеве коло ввечері.

Зі своїми вихоганцями ентузіаст побував у багатьох музеях-заповідниках видатних діячів культури і мистецтва. Звідти він привіз багато цікавих фотознімків і

слайдів.

— Фотографія, — каже він, — це ніби моя душа, один із способів самовираження.

Так, майстерно виконані фототвори може робити тільки людина закохана, яка дійсно вкладає в них часточку своєї душі, самого себе. Яка хоче донести людям через фотооб'єктив прості істини. Показати неповторну красу природи, характер, думки, переживання, гармонію, внутрішній стан людини.

Алла ТОМІНА.

НА ВЕСЕЛІЙ ХВИЛІ

Ізомарти

Урок хімії

(Гумореска)

Посміхаючись, до хімікабінету входить учитель хімії Іван Іванович.

— Діти! Мої дорогі друзі. Я вас запевняю, що знання хімії необхідні на кожному кроці. Взяти прикладом, просту кухонну сіль. Ви її споживаєте, але не знаєте, що це натрій і хлор. Як бачите, всього два хімічних елементи, а яке велике значення їх у живому організмі. Навіть корови її лижуть.

— Діти! А ви бачили, як корови лижуть сіль? Хто бачив, піднесіть руку. Жаль, що ніхто не бачив. Ми підемо в суботу на екскурсію, і ви там добре подивитесь, а потім запишіть у ваших робочих зошитах рівняння реакції.

— Діти! А який хімічний склад води? Вода — це водень і кисень. Водень горить, а кисень підтримує горіння. А вода — речовина негорюча. Хімічно чиста вода не має смаку. Така вода називається дистильованою. Але багато цієї води пити не можна, лікарі не рекомендують. Чому? У ній немає розчинних солей. А в звичайній воді з нашого водопроводу є солі, тому вона така смачна. Ви пили звичайну воду? Хто пив, піднесіть руки? Так! Звичайно, всі пили. Скажіть мені, будь-ласка, яка буває звичайна вода? Скажи, Данило.

— Мокра...
— Правильно. Буває мокра.
— Холодна...
— Так. Ти сьогодні молодець, Данило. Діти, яку ми поставим йому оцінку?

— П'ять!
— Ви кажете «п'ять», а я з вами не згоден. Данилові, ще рано ставити «п'ять», поставимо йому «чотири». Давай сюди щоденник.

Іван Іванович червоною пастою поставив у щоденнику велику цифру «чотири», розписався і потиснув руку Данилові. Дали!

— Діти! Як помітили, що сьогодні на уроці дуже активний і Єрьомін. Він три рази піднімав руку. Що ж, поставимо і Єрьоміну три бали, згодні? Давай сюди щоденник. Що, дзвінок був? Як швидко минув час. Домашнє завдання знайде на сторінці 48, прочитати чотири рядочки, полізати сіль і випити по три ковтки води. Не забудьте записати рівняння реакції.

— Урок закінчений, встати. Допобачення, мої дорогі друзі!

Діти вийшли, а Іван Іванович почав готуватися до наступної теми «Спирт і його значення у нашому житті».

І. КОВАЛЬОВ,
Вчитель.

Говорили діти

— Дітей у мене на буде, коли виросту, — заявляє шестирічна Наталка.
— Чому? — дивується мати.
— Дуже вони неслухняні.
— А ти звідки знаєш?
— По собі бачу.

Чотирірічному Іванкові вдалося запхати kota в неробку з-під черевиків. Обмотує її нитками.
— Що ти робиш? — сплискує її долоні мати.
— Посилку...

ВІДОМІН
СТУДЕНТСЬКОГО ЛІТА

В об'єднанні — заповідники

Наш мистецтвець, фотоаматор Віктор Довбровський побував у Івано-Франківському літньому заповіднику «Софія». Там знімає прекрасні пейзажі серією фотографій. Тут з ним проводилося жвава уява.

Фотороботи
Віктора
ДОМБРОВСЬКОГО.

